

תוכנית : בשלוש עם ענת דולב

תאריך : 05/07/2009

שעה : 15:07:18

רשת : רשת ב

כותרת : ד"ר רבקה הדס, מנהלת בנק גנים לצמחי
א"י במכון הוולקני : אנו עוסקים בחקר
צמחים ובעלי חיים והשרדות צמחים
ובע"ח הנמצאים בסכנת הכחדה. יש לנו
פרוייקט עם רשות הטבע והגנים, בו
אנו מגדלים זני צמחים שנמצאים בסכנת
הכחדה בשל פגיעה באיזורי הגידול.
אנו יוצרים מאגר זר

ענת דולב : אנחנו קודם כל בעניין שימור צמחים
או זנים או מינים נכחדים. שלום לד"ר רבקה הדס.

ד"ר רבקה הדס, מנהלת פרוייקט בנק גנים לצמחי
ארץ ישראל : שלום.

ענת דולב : את מנהלת פרוייקט בנק גנים לצמחי
ארץ ישראל שממוקם במכון וולקאני. קודם כל כמה
מילים על באמת על המכון למי שלא כל כך מכיר.

ד"ר רבקה הדס : מכון וולקאני הוא מכון לחקר
החקלאות, יש בו מספר מכוני שמתעסקים בפיתוח
זנים וקווים חקלאים הן של ירקות, של צמחי מטע
ומכון שלם שעוסק בחקר מחלות של צמחים, חקר
בעלי חיים.

ענת דולב : ואתם גם אלה שממציאים כל מיני
עגבניות צהובות, ירוקות, סגולות וכאלה?
ד"ר רבקה הדס : ... לא ממציאים. כן.

ענת דולב : אתם בעצם מנדל, אותו נזיר ש
ד"ר רבקה הדס : לא,

ענת דולב : שעסק בהכלאות

ד"ר רבקה הדס : כבודו במקומו, אנחנו מנצלים את
הידע שלנו ועושים משהו שביל האנושות.

ענת דולב : אוקיי.

ד"ר רבקה הדס : שיהיה טוב.

ענת דולב : אז הנה אתם עושים דבר ענק למען

האנושות וזה שימור מינים של פרחים בסכנת

הכחדה. כמה כאלה יש בארץ?

ד"ר רבקה הדס : קודם כל אנחנו עושים שימור של

כלל המינים בארץ ישראל כלל מיני הצומח, צומח

הבר בארץ ישראל שיש קרוב לשלושת אלפים בעצם יש

אלפים שש מאות, אלפים חמש מאות. זה סך הכל

המינים.

ענת דולב : אוקיי.

ד"ר רבקה הדס : ב" שאף פעם

ענת דולב : שזה נחשב אגב הרבה?

ד"ר רבקה הדס : מה? זה נחשב הרבה מאוד מבחינה עולמית.

ענת דולב : אוקיי.

ד"ר רבקה הדס : אנחנו ממש הוט ספוט מבחינה עולמית בכמות המינים שיש בארץ.

ענת דולב : נו, זה טוב, סוף סוף אנחנו אלופים במשהו.

ד"ר רבקה הדס : כן ואנחנו באמת מהאלופים.

ענת דולב : עכשיו מה מהמינים האלה בסכנת הכחדה?

ד"ר רבקה הדס : בסכנת הכחדה יש כארבע מאות מינים, קצת יותר, ארבע מאות ושבעה עשר מינים שהוגדרו בספר האדום שכתב אותו אבי שמידה וגבי פולק.

ענת דולב : הספר האדום, אהבתי את זה.

ד"ר רבקה הדס : ספר אדום, חד, אותם מינים שהוגדרו כי בסכנת הכחדה.

ענת דולב : ומה אתם עושים כדי באמת להגן עליהם, לשמר אותם?

ד"ר רבקה הדס : ואז בתוך הפרוייקט שלנו שבא לשמור את כלל המינים שגדלים בבר בארץ ישראל ואפשר לעשות בהם שימוש אנחנו מתאספים, יש לנו פרוייקט אחד ספציפי בתוך הפרוייקט הגדול בשיתוף עם רשות הטבע והגנים שבא להגן, בא לשמור לאסוף ולשמור את אותם מינים אדומים. ובעצם המינים האדומים מופיעים במעט מאוד אתרים בארץ אנחנו אוספים, באים לאותם אתרים, אוספים אותם. בדרך כלל אפשר לאסוף מעט מאוד זרעים מאותם מינים.

מביאים אותם אלינו ומנקים את הזרעים ושומרים אותם בתנאי הקפאה שהם יוכלו להישמר לשנים ארוכות.

ענת דולב : כמעט IBF, כמעט הפריה חוץ גופית.

ד"ר רבקה הדס : בהחלט, זה עוד לפני זה כיוון שאם אפשר לאסוף ממעט מאוד מינים אנחנו גם מגדלים אותם פה בשביל ליצור סטוק, אוסף של זרעים שאפשר יהיה בעתיד גם להחזיר אותם לטבע וגם לעשות עליהם סקרים ולהשתמש איתם לתועלת האדם.

ענת דולב : למה הם נכחדים בעצם?

ד"ר רבקה הדס : בעיקר בגלל פעילות האדם וצורת החיים.

ענת דולב : כמו שאמרתי אנחנו מתנהגים קצת תסלחי לי על הביטוי בחזירות כלפי מה שסובב אותנו.

ד"ר רבקה הדס : זה נכון, אבל לפעמים צריך לעשות איזה שהוא להגיע לאיזה שהוא שיווי משקל כי אנחנו רוצים איפה שהוא לחיות ואנחנו בונים ערים ובונים כבישים ואנחנו פוגעים בטבע, פוגעים בבתי הגידול. ואין ברירה וצריך לחשוב איך לשמר אותם.

לפעמים המקומות האלה ממש נכחדים בעיקר יש אזורים מסויימים שמתאספים מהם כמו ... זורח

חול והקורקר לאורך החוף שהם מתמעטים, בריכות חורף פעם היו בישראל היום, ענת דולב: היו שלוליות ענק, כן. ד"ר רבקה הדס: אדמות כבדות, דברים כאלה שהולכים ונעלמים ואיתם גם כל בעלי החיים והצומח שהיה בהם. ואז אם אנחנו רוצים לשמור את זה אז אין לנו ברירה אלא ממש ללכת ולהציל אותם ואז לחשוב להכניס אותם לשמורות, לגדל או אולי נצטרך להשתמש בהם גם בעתיד. ענת דולב: איזה, תביאי איזה סיפור הצלחה שלכם שהצלחתם

ד"ר רבקה הדס: אוו, יש לנו הרבה סיפורי הצלחה מעניינים. כי בקבוצה הזאת ישנם מינים שכבר הרבה שנים לא נמצאו בארץ ישראל המערבית, אני אתן אולי דוגמא של שניים, אחד שנקרא זנב שועל ביצתי שנעלם לגמרי מארץ ישראל ונמצא רק באתר אחד במקום אחד בגולן. ענת דולב: אווהה,

ד"ר רבקה הדס: והצלחנו להביא אותו הנה לגדל וכמובן שהצלחנו להביא כמות לא גדולה של זרעים אבל הצלחנו להנביט אותם, לגדל אותם וליצור לנו בעצם מאגר של הזרעים, אלה שאותם אנחנו שומרים בהקפאה שהם יכולים להישמר להרבה מאוד שנים. ענת דולב: כמה שנים באמת?

ד"ר רבקה הדס: זה מאוד תלוי במין אבל יש כאלה שיכולים מאות שנים.

ענת דולב: יפה. עכשיו למה זה בעצם חשוב? מעבר באמת לרצון שלנו לראות מה היה בעבר או לחקור, למה בעצם חושב שכל

ד"ר רבקה הדס: זה מאוד חשוב, כי סך הכל בכל הצמחים אנחנו בוא נסתכל עליהם כאל מאגר גנטי של תכונות. שאנחנו אומרים מאגר גנים אם נרצה לתרגם את זה לשפת, לשפה יותר ברורה נגיד מאגר של תכונות. והרבה מאוד תכונות הולכות לנו לאיבוד עם השנים או בגלל שהאוכלוסיה נעלמת, או בגלל שתנאי הסביבה משתנים והיו מדובר על התחממות כדור הארץ אז התנאים השתנו.

או בגלל שאנחנו למשל מגדלים מהקווים האלה דברים תרבותיים ובתרבות אנחנו רוצים שכל הצמחים יראו אותו דבר. אז חלק מהתכונות הולכות לנו לאיבוד.

ענת דולב: אז אנחנו פשוט רוצים לשמר מגוון גדול

ד"ר רבקה הדס: של תכונות, ענת דולב: של תכונות.

ד"ר רבקה הדס: בדיוק. כי אנחנו נצטרך אותם בעתיד, הנה היום התנאים בכדור הארץ משתנים, אנחנו מחפשים מינים עם עמידות למלח, ליובש. אם הכל ילך לאיבוד לא יהיה לנו מאיפה לקחת. בעצם אנחנו יוצרים לעצמנו ולדור הבא ענת דולב: איזה מאגר.

ד"ר רבקה הדס: מאגר שאפשר ענת דולב: כן.

ד"ר רבקה הדס: יהיה לקחת ממנו.

ענת דולב: יפה מאוד. ד"ר רבקה הדס, מנהלת פרוייקט בנק הגנים לצמחי ארץ ישראל במכון

וולקאני תודה רבה על השיחה המאוד מעניינת
הזאת.

ד"ר רבקה הדס : תודה לכם.
ענת דולב : ובפעם הבאה שאתם שולחים יד לקטוף
משהו תחשבו פעמיים.